

بازار دارویی خاورمیانه

ترجمه: دکتر علی منتصری

در سال ۱۹۹۲ کشور ترکیه بامصرف ۱/۲ میلیارد این میزان شامل ۳۰ درصد کل مصرف دارویی منطقه می‌باشد. به دنبال ترکیه، کشور ایران با ۲۱٪ دومین مصرف کننده و کشور عربستان سعودی با ۱۸ درصد سومین کشور می‌باشد.

بازار دارویی خاورمیانه مشتمل بر کشورهای مصر، ایران، ترکیه، عربستان سعودی، پاکستان، عراق، امارات متحده عربی، لبنان، سوریه، اردن، یمن، کویت و قطر می‌باشد.

بخش خصوصی تقریباً ۷۰ درصد کل بازار دارویی

ارزش کل فروش سالانه دارو در دنیا بدون محاسبه آمار چین و شوروی سابق در پایان ۳۱ مارس ۱۹۹۳ رقم ۱۱۰/۶ میلیارد پاوند (۱۶۳/۴ میلیارد دلار) تخمین زده می‌شود. البته این رقم شامل بازار داروهای OTC نمی‌گردد. نسبت درصد سهم فروش دارو در مناطق مختلف به شرح نمودار شماره یک می‌باشد و همانطوری که ملاحظه می‌گردد بیش از ۸۲ درصد داروها در آمریکای شمالی، اروپای غربی و ژاپن به مصرف می‌رسد. دلار دارو بزرگترین بازار دارویی خاورمیانه بوده است.

آبان ۷۲. شماره ۱۰. سال پنجم. رازی ۴۷

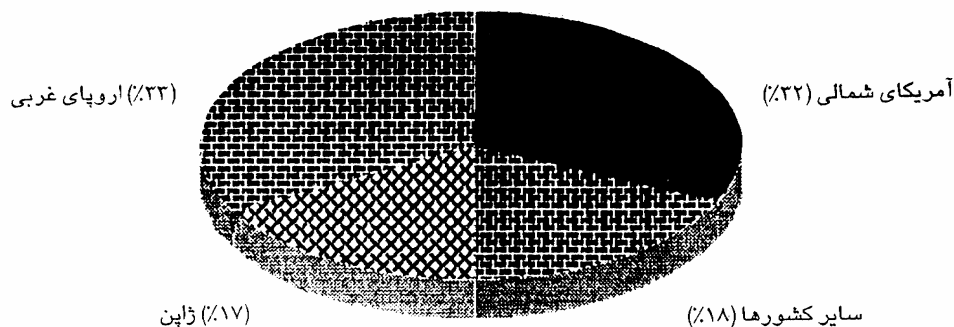
را به خود اختصاص داده که این حدود در بعضی کشورها مثل مصر و سوریه تا حد ۸۴ درصد بوده و در بعضی از کشورها سهم بخش خصوصی مثل لیبی خیلی محدود می‌گردد.

طبقه‌بندی درمانی داروها

آنتی‌بیوتیک‌ها به طور متوسط ۲۲ درصد کل بازار دارویی خاورمیانه را به خود اختصاص داده‌اند و فروش اینگونه داروها در بازار بخش خصوصی به میزان ۲۳ درصد تثبیت شده است. پیش‌بینی می‌گردد که آنتی‌بیوتیک‌ها تا سال ۱۹۹۷ همچنان بزرگترین گروه درمانی داروها در منطقه می‌باشند. از این نظر کشورهای مثل کویت، مصر و امارات متحده عربی مستثنی هستند که در این کشورها مصرف داروهای

۱۹۹۲ به رقم ۳۲۰ میلیون نفر تا پایان سال ۲۰۰۰ برسد. این فاکتور باعث خواهد شد که کنترل‌های بیشتری برای مصرف دارو در کشورهای مذکور ایجاد گردد. در حال حاضر تولیدکنندگان داخلی حدود ۶۲٪ کل بازار را به خود اختصاص داده و وابستگی شدید به خرید مواد اولیه دارویی دارند، به‌طور مثال در سال ۱۹۹۱ عربستان سعودی ۹ درصد داروهای خود را تولید می‌کرده در صورتی که این رقم در سال ۱۹۹۲ به ۱۵ درصد افزایش پیدا کرده است. پیشرفتهای منطقه‌ای باعث گردیده که نمایندگیهای دارویی منطقه‌ای به سرعت تاسیس گردند و این روند در کشورهای مثل عربستان سعودی، امارات عربی متحده و اردن از رشد بیشتری برخوردار بوده است. با رشد

کل بازار دارویی جهان به نسبت منطقه در سال ۱۹۹۱

نمودار شماره یک - بازار دارویی خاورمیانه در سال ۱۹۹۲

گوارشی در ردیف اول می‌باشد. تخمین زده می‌شود که جمعیت خاورمیانه از رقم ۲۵۲ میلیون نفر در سال مصرف دارو و گسترش بازار دارویی به تدریج در منطقه داروخانه‌های زنجیره‌ای ایجاد می‌گردد و پروسه

مراحل ثبت داروها استاندارد می‌شود. پیش‌بینی می‌گردد که تدارک داروهای OTC از داخل منطقه به

نام کشور -	میلیون دلار	درصد بخش خصوصی
ترکیه	۱۳۰۰	۷۰
عربستان سعودی	۶۵۰	۶۰
مصر	۵۴۵	۸۸
امارات متحده عربی	۱۱۳	۶۵
یمن	۷۲	۹۵
کویت	۶۵	۴۰
لبنان	۵۷	۹۰
اردن	۴۱/۷	۸۰
عمان	۳۹/۵	۳۰
قطر	۱۷/۷	۲۰
سوریه	۱۷/۵	-
بحرین	۱۷/۳	۶۵

پیش‌بینی بازار دارویی خاورمیانه در سال ۱۹۹۳

بقیه به بخش دولتی فروخته می‌شود. از نظر تولید نیز ۹۰ درصد تولید داخلی توسط بخش خصوصی صورت می‌گیرد.

در کشورهای مصر، ترکیه و ایران غالباً داروهای وارداتی به داروهای سرطانی، محصولات بیوتکنیک و واکنشها خلاصه می‌گردد و تقریباً ۹۰ درصد داروهای مورد نیاز کشورهای مذکور توسط شرکتهای تولید داخلی عرضه می‌شود. در این مقایسه اردن فقط ۱۰ درصد داروهای مورد نیاز و امارات عربی متحده و عربستان و قطر ۲۰ درصد از داروها را در داخل تولید می‌کنند. از نظر مصرف سرانه دارو (جدول شماره ۲) امارات متحده عربی بیشترین مصرف سرانه را داشته و به ترتیب سایر کشورهای منطقه جنوب خلیج فارس

□ ارزش بازار دارویی خاورمیانه به حدی است که آن را در ردیف ده بازار بزرگ دارویی جهان قرار داده و پیش‌بینی می‌گردد که تا سال ۱۹۹۷ کل این بازار به رقم ۵/۶ میلیارد دلار برسد.

سرعت رشد نماید و داروهای مورد نیاز همسایگان توسط خود کشورها تامین گردد. ارزش بازار دارویی خاورمیانه به حدی است که آن را در ردیف ده بازار بزرگ دارویی جهان قرار داده و پیش‌بینی می‌گردد که تا سال ۱۹۹۷ کل این بازار به رقم ۵/۶ میلیارد دلار برسد. قابل ذکر است که در سال ۱۹۹۲ ارزش کل داروهای مصرفی در این منطقه چهار میلیارد دلار بوده و میزان متوسط رشد ۵ ساله دارو حدود ۷٪ می‌باشد. البته این درصد رشد در سال ۱۹۹۱ بیش از ۹٪ بوده است. در جدول شماره یک بازار دارویی خاورمیانه در سال ۱۹۹۳ ملاحظه می‌گردد.

تقسیمات منطقه‌ای کمپانیها یکسان نبوده و در بعضی مواقع منطقه خاورمیانه به غیر از کشورهای درج شده در جدول شماره ۱ شامل عراق و لیبی و سودان نیز می‌گردد و در بعضی از شرکتهای آمار ایران، قبرس و اسرائیل نیز بدان اضافه می‌شود. بخش خصوصی در ترکیه ۷۰ درصد کل بازار دارویی را در اختیار دارد و

آبان ۷۳، شماره ۱۰، سال پنجم، رازی ۴۹

قرار می‌گیرند.

۳۷٪ کاهش داشته است و میزان خرید مناقصه‌ای کویت نسبت به سال قبل ۳۴٪ رشد نشان می‌دهد.

نام کشور	مصرف سرانه دارو بر حسب دلار
عمارات متحده عربی	۷۸
بحرین	۲۵/۵۰
قطر	۴۳/۵۰
عربستان سعودی	۴۲/۸۰
کویت	۴۱/۸۰
مصر	۸/۵۰
سوریه	۷/۳۰
یمن	۳/۹۰
عراق	۳/۳۰

جدول شماره ۲- متوسط مصرف سرانه دارو در منطقه خاورمیانه رقم ۱۶ دلار می‌باشد

□ آنتی‌بیوتیکها به طور متوسط ۲۲ درصد کل بازار دارویی خاور میانه را به خود اختصاص داده‌اند و فروش اینگونه داروها در بازار بخش خصوصی به میزان ۲۳ درصد تثبیت شده است.

در کلیه کشورهای خاورمیانه تقریباً گروه آنتی‌بیوتیکها و داروهای دستگاه گوارش در بین هشت گروه درمانی در جایگاه اول و دوم قرار داشته است. در کشور بحرین و اردن بیشترین خرید داروها آنتی‌بیوتیک از طریق مناقصه بوده که حدود ۴۴٪ کل خریدها را شامل می‌گردد. معمولاً به غیر از دو گروه درمانی فوق، وزارت بهداشت کشورهای مذکور داروهای قلبی عروقی، تنفسی و سیستم اعصاب مرکزی را نیز از نظر گروه درمانی در لیست خرید خود قرار داده‌اند.

در بررسی قیمتها معمولاً آنتی‌بیوتیکها در مقایسه با سال ۱۹۹۲ با افزایش قیمت مواجه بوده و قیمت خرید کشورهای مثل کویت، عربستان و اردن به دلیل شرایط اقتصادی به نسبت سال قبل پائین آمده که این کاهش در کل حدود ۱/۸ درصد می‌باشد.

منبع:

این مطلب از کتاب سال SCRIIP چاپ ۱۹۹۴ ترجمه شده است.

خرید دارو در سال ۱۹۹۳ به طریقه مناقصه توسط کشورهای خاورمیانه

کل خریدهای دارو توسط وزارت بهداشت ۵ کشور خاورمیانه از طریق مناقصه در سال ۱۹۹۳ رقم ۱۴۶ میلیون دلار بوده که در مقایسه با سال ۱۹۹۲ میزان ۹ درصد رشد نشان می‌دهد. بزرگترین خریدار در بین ۵ کشور مورد اشاره، عربستان سعودی بوده که ۵۹ درصد خریدهای دارویی را در سال ۱۹۹۳ از طریق مناقصه خریداری کرده است. در مقایسه با سال ۱۹۹۲ این عدد ۴۴٪ کل بوده است.

میزان مصرف سالانه دارویی قطر در مقایسه با دوره مشابه ۸٪ رشد داشته و فقط خرید مناقصه‌ای بحرین و اردن در مقایسه با دوره مشابه حدود ۴۰٪ و